

Retsfilosofi

2013

Omfattende noter i Retsfilosofi, 1. semester, for HA(Jur.)/Jura. Noterne er udarbejdet af en elev på 3. semester, HA(Jur.). Alle rettigheder forbeholdt.

Jura, 1.
Semester

sandhed/retfærdighed/hellighed >< lyst/dunkle lidenskaber/fortabelse, men vælger altid det rigtige – det gode. Ja, selv i ligegyldige sager er det vigtigt at vælge.

Han slår nu over i en kritik af æstetikerens: Han vælger ikke. Han skal begynder at finde sig selv – at vælge og ikke via ironi tage afstand fra virkeligheden. Ingen ved hvem han er, fordi han ingen er. Han skal vælge kærligheden frem for erotikken.

Her efter kommer der et ordentligt spring over til noget, der beskriver valget og springet fra æstetikker til etikker. Man bliver bevist om sig selv: sine drifter, lidenskaber omgivelsernes påvirkning (at man blot er et produkt af sine omgivelser). Man overtager derefter ansvaret for sig selv, via kontinuitet i sit valg. Han vælger sig selv. Det er dette valg der gør ham til et (eksisterende)individ. Æstetikerens ser mulighederne, mens etikeren ser opgaver. Dette viser hans suverænitæt over sig selv. Æstetikerens angst kommer udfra, men det er fordi, han vælger at forvente udfra og ikke fra sig selv. At være lykkelig kommer ikke gennem ydre ting men indefra, gennem ens valg. Det er ikke ønsket, men det at ville det er det vigtige.

Kierkegaards filosofi:

Stil: påtager sig pseudonymer, så han kan spille flere roller (stadier). Dette medfører, at forskellige personer konfronteres i hans bøger, og dette giver en ny dimension. Kierkegaard beskæftiger sig med, hvad der giver livet mening. I hans undersøgelse af dette har han 3 stadier (spidsborgeren er ikke et stadium), som hver repræsenterer nogle livsholdninger. Man kan generelt sig om Kierkegaard, at han var eksistentialismens fader – en filosofi, der tager udgangspunkt i den enkelte (jf. *Hin enkelte*)

Spidsborgeren: Langt de fleste vælger ikke at vælge at overtage sit eget liv. De lever som MAN gør, dette er også et valg, men det er ubevidst. De handler som MAN skal, for det er hvad man ifølge normerne burde gøre. Han tror han vælger, men i virkeligheden er hans valg truffet af omgivelserne. Derfor er han fremmedgjort (Kierkegaard bruger aldrig ordet) over for sin egen eksistens. Kierkegaard skriver ikke ret meget om spidsborger, fordi han dybest set, ikke har ret meget til overs for ham.

Æstetikerens: Er en livsnyder (hedonisme), der lever for den pirrende æstetiske oplevelse. Han tager stærkt afstand fra spidsborgerens liv, og har indset, at livet i sig selv er meningsløst. Men han forsøger at opnå mening (ligesom Aarestrup) gennem sublime (midlertidige) oplevelser. Han er dog

slavemoral. Viljen til magt⁴ er en skabende kraft, hvis mål er at skabe og højne. Bag denne aflivning af Gud og den dualistiske tankegang, kommer det nu frem, at der ingen evigtgyldige sandheder findes → sandheder er relative, derfor er vi nødt til at fortolke verden på ny og ny (have viljen til magt).

Her kommer overmennesket ind, som er en videreudvikling af mennesket. Man kan sige Abe → Menneske → Overmenneske. Dette er evolutionen, derfor skal vi være jorden tro, og følge evolutionen – accepterer os selv som „en overgang og en undergang”. Dette overmennesker er på ingen måder forgiftet af den kristne moral, og består hovedsagligt af Dionysos og herre moral. Dette overmenneske skammer sig desuden heller ikke over sine drifter, men accepterer dem. Herved kan man opsummerende sige: at menneskets mål er, at fremavle „de store individer” – derfor siger han jeg er ikke et menneske, jeg er dynamit. – fordi han selv hovedsagligt består af herremorale og Dionysos idealer.

Perspektiv: om Nietzsche kan accepteres som eksistensfilosof kan diskuteres. Ikke desto mindre har han inspireret mange eksistensfilosoffer.

Jean-Paul Sartre: Eksistentialisme er humanisme

Sartre begynder eksistentialisme er en humanisme med at omremse den kritik af filosofien der har været, hvilet er grundlaget for bogen, men den gjorde også, at eksistentialisme blev populariseret altså nemmere at forstå.

s. 7 – 12 = her fremsiges en masse kritikpunkter: Marxisterne: subjektiv, ingen solidaritet og individualistisk. De kristne: fornægtelse af Gud og moral. Andre kritikker: en vulgær filosofi, ensidigt fokus på det negative.

s. 12-15ø: her defineres essens/eksistens problematikken i eksistentialismen. (papirkurven = væren-i-sig mens mennesket ikke er defineret før det bliver født: væren-for-sig) ← en konsekvens af, at Gud ikke eksisterer. Omsummeret: Eksistensen går forud for essensen.

s. 15n: mennesket er ikke andet end, hvad det gør sig til. = eksistentialismens 1. princip.

Intet → gøre → væren og frihed → eksistens → essens.

Eksistentialismen er en handlingsfilosofi.

---

⁴ Hans søster omskrev nogle af hans tekster, så de kunne bruges af nazisterne. Macht = at gøre (at magte), gewalt = voldsmagt.

Om løgstrup:

-Siger ikke, at Gud er skyld i a priori værdier, selvom det er oplagt at sige det.

- Vi lever i interpendens (samspil med andre mennesker)

- Indeterminisme

- Ontologi, humanisme el. moralisme – ikke eksistensfilosofi

Analyse: Klassisk humanist (de eviggyldige a priori værdier) >< eksistentialisme. Der findes absolutte sandheder >< Nietzsche.

Kritik: hvad med psykologiske betingelser, og kulturelt givne normer. Eksistentialismen: man er blot et produkt af sine omgivelser.

Erkendelsesfilosofi

Stiller 4 spørgsmål:

Hvad er virkelighed (Ontologi)?

Hvordan erkender vi virkeligheden. (Epistemologi)?

I hvilken grad er vores erkendelse sikker?

Hvilke grænser er der for vores erkendelse.?

Platon: Staten

Platon bruger Sokrates (hans læremester) til gennem huleligningen og staten, hvor den kommer fra til at belære om sin idélære, som virker som begrundelse, hvorfor det er filosoffer, der bør styre en stat for at den skal være retfærdig.

Hulelignelsen: Nogle fanger sidder i en hule bundet på arme og ben, og sidder vendt indad mod en væg, de har derfor aldrig set andet end muren, og tror derfor, at det eneste der findes, er, hvad de kan se på muren. Bagved dem er der et bål, hvis lys gør, at der kastes skygger på væggen. ← Sådan er alle almindelige mennesker.

Hvis nu man frigjorde en af fangerne, ville hans først blive forvirret over, at han har levet et liv, hvor alt hvad han har set blot er en skygge (fænomen) af noget andet. Men hvad så, hvis han